

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 8 grudnia 2020 r.

ZP-KNPS.431.6.18.2020.KJ

Pani
Katarzyna Pawlak
Zastępca Kierownika
Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Ścinawie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 28-30 września 2020 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 1876), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543 ze zm.) zespół kontrolerów: Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Urszula Szczebłowska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ścinawie, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 28 września 2020 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 16 czerwca 2020 r. przez Wicewojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2020 r.

Jednostką kieruje Pani Jolanta Szymczyk zatrudniona na stanowisku Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ścinawie od dnia 15 maja 2013 r. Pani Jolanta Szymczyk od dnia 3.11.2019 r. do nadal jest nieobecna w pracy (nieobecność usprawiedliwiona), w tym czasie jednostką kieruje Pani Katarzyna Pawlak Zastępca Kierownika.

Wskazane wyżej osoby ponoszą odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 25 listopada 2020 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono

zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ścinawie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawiania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- przyznawania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka, na podstawie Zarządzenia wydanego przez Burmistrza Ścinawy w sprawie upoważnienia do wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, wydawał decyzje administracyjne w przedmiotowym zakresie. Podczas nieobecności w pracy Kierownika przedmiotowe decyzje wydawał Burmistrz Ścinawy.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Zastępca Kierownika M-GOPS w Ścinawie, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy należy zapewnianie miejsc w mieszkaniach chronionych. Ze złożonych przez Zastępcę Kierownika Ośrodka wyjaśnień wynika, że Gmina Ścinawa nie prowadzi mieszkania chronionego, natomiast w dniu 12.08.2020 r. zawarła Porozumienie o współpracy nr 1/2020 z Fundacją „Raduga” mieszczącą się w Legnicy przy ul. Orzeszkowej 32/2 w sprawie zapewnienia miejsca w mieszkaniu chronionym mieszkańcom Gminy Ścinawa na okres od 12.08.2020 r. do 28.02.2022 r.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- opracowywania i realizacji projektów socjalnych (3a),
- realizacji programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach (pkt 5).

Gmina Ścinawa nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Zastępca Kierownika Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Gmina Ścinawa nie prowadzi domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym (zadanie z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Jak wyjaśnił Zastępca Kierownika Ośrodka osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej są kierowane do domów pomocy społecznej, zlokalizowanych jak najbliżej miejsca zamieszkania. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie w okresie objętym kontrolą nie udzielał pomocy w postaci kierowania do ośrodków wsparcia, ponieważ nie było zgłoszeń od osób zainteresowanych taką formą pomocy. Gdyby taka potrzeba zaistniała zostaną podjęte działania, aby udzielić pomocy w tym zakresie. Wówczas Ośrodek będzie zmierzał do zawarcia porozumienia z ośrodkami wsparcia znajdującymi się w najbliższej okolicy, jak: Dom Dziennego Pobytu „Senior” w Lubinie.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina wykonuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7 i 8 ustawy dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8)

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Zastępca Kierownika Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Gmina Ścinawa nie realizuje zadania wynikającego z art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy dotyczącego rozwijania infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Jak wyjaśnił Zastępca Kierownika Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie zgłaszano potrzeb w tym zakresie, nie ubiegano się o tę formę pomocy. Gdyby zaistniała taka konieczność, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie podejmie działania w celu zawarcia porozumienia z środowiskowym domem pomocy znajdującym się w najbliższej okolicy, na przykład Środowiskowym Domem Samopomocy w Chojnowie lub Środowiskowym Domem Samopomocy w Legnicy.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Ośrodek nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5 ustawy). Zastępca Kierownika Ośrodka wyjaśnił, że nie występowała taka konieczność. Osobom zgłaszającym się do Ośrodka pracownicy socjalni udzielali informacji dotyczących składania pozwów. Ponadto udzielano porad prawnych w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami. Natomiast Zastępca Kierownika Ośrodka wyjaśnił, że na wniosek osoby zainteresowanej pracownicy socjalni Ośrodka udzielali informacji, wydawali wnioski, pomagali w ich wypełnianiu i kompletowaniu dokumentacji.

Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ścinawie składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik i Zastępca Kierownika M-GOPS w Ścinawie spełniają odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiadają wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni, zatrudnieni w M-GOPS, którzy świadczyli pracę socjalną w terenie, za wyjątkiem osoby wymienionej w protokole, która świadczyła pracę socjalną w siedzibie M-GOPS w Ścinawie. W aktach

osobowych pracowników socjalnych terenowych znajdują się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Ścinawa zamieszkałą przez 9 396 mieszkańców, w tym 189 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2019 r.) i 9 386 mieszkańców, w tym 183 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.08.2020 r.). W Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ścinawie na dzień kontroli zatrudnionych było 4 terenowych pracowników socjalnych (4 etaty) oraz 1 pracownik socjalny świadczący pracę socjalną w siedzibie M-GOPS.

Średnie miesięczne wynagrodzenie zasadnicze brutto w przeliczeniu na etaty w ośrodkach pomocy społecznej województwa dolnośląskiego (wg stanu na dzień 30 kwietnia 2019 r.) wynosiło 2.899,60 zł dla pracownika socjalnego, 3.079,72 zł dla starszego pracownika socjalnego oraz 3.224,48 zł dla specjalisty pracy socjalnej.

W M-GOPS w Ścinawie średnia płaca zasadnicza brutto za miesiąc sierpień 2020 r. dla pracownika socjalnego, starszego pracownika socjalnego i specjalisty pracy socjalnej była niższa od wskazanej średniej w województwie. Zgodnie z przepisami ustawy utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, także w zakresie wynagrodzenia pracowników, należy do zadań własnych gminy. W związku z ciągłym przeobrażaniem zawodu pracownika socjalnego z uwagi na czynniki społeczne, ekonomiczne i demograficzne oraz dużym obciążeniem psychicznym, jak i szeregiem trudności i zagrożeń z jakimi na co dzień spotykają się pracownicy socjalni ich praca powinna być należycie wynagradzana, uwzględniając jej specyfikę oraz rozszerzające się zakresy obowiązków.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Art. 110 ust. 12 ustawy stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

W przypadku M-GOPS w Ścinawie powyższy wskaźnik jest spełniony w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawach dotyczących organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono nieprawidłowość :

W sprawie nr 3 (J.Sz.) w uzasadnieniu decyzji administracyjnych o Nr: OPS.8225.1.SUO.2019 z dnia 21.01.2019 r. i OPS.8225.2.SUO.O.2019 z dnia 24.07.2019 r. wskazano koszt 1 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych w wysokości 23,00 zł., niezgodny z kwotą 13.70 zł ustaloną Uchwałą Nr LXXXIII/271/13 z dnia 9.12.2013 r. (zmienioną Uchwałą Nr LVI/358/2018 z dnia 30.05.2018 r), która obowiązywała w dniu wydawania decyzji. Jednocześnie w obu przypadkach Strona została zwolniona całkowicie z odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Zgodnie z art. 50 ust. 6 ustawy, Rada Gminy określa w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono nieprawidłowość:

W sprawach nr 2 (K.Dz.), nr 3 (Z.Ł.) i nr 4 (L.D.) nie został przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy u osób zobowiązanych do alimentacji, o których mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej tj. w 2 i 3 sprawie u matki, w 4 sprawie u córki.

Zgodnie art. 103 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej Kierownik ośrodka pomocy społecznej, (...) może, w drodze umowy, ustalić z małżonkiem, zstępnymi lub wstępnymi wysokość świadczonej przez nich pomocy na rzecz osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia, ponadto art. 107. ust. 1 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się u osób i rodzin korzystających lub ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej w celu ustalenia ich sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej oraz u osób, o których mowa w art. 103.

Ponadto podczas czynności ustalono, że w 2019 r. specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla mieszkańców Gminy Ścinawa były świadczone na podstawie umowy Nr 1/2019 z dnia 2.01.2019 r. zawartej pomiędzy Gminą Miejską Lubin reprezentowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubinie, a Gminą Ścinawa reprezentowaną przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Ścinawie. Miejszem świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych był Ośrodek Opiekuńczo-Rehabilitacyjny w Lubinie. Ośrodek, który

przedstawił pisemne zestawienie kadry świadczącej specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ww. placówce sporządzone przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubinie, ale nie okazał dokumentów potwierdzających kwalifikację tych osób. Jednakże z ww. pisma wynika, że posiadały one niezbędne kwalifikacje do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z rozporządzeniem z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 189, poz. 1598, ze zm.).

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono nieprawidłowości:

1. Wskazywanie w decyzjach administracyjnych przyznających specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi kosztu 1 godziny usług niezgodnego z obowiązującą uchwałą,
2. Brak sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego u osób zobowiązanych do alimentacji, o których mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej w sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków stałych.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. W decyzjach administracyjnych przyznających specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi wskazywać koszt 1 godziny usług zgodny z obowiązującą uchwałą.
Podstawa prawna: art. 50 ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876).
2. W celu ustalenia możliwości świadczenia pomocy na rzecz świadczeniobiorców przeprowadzać rodzinne wywiady środowiskowe u osób zobowiązanych do alimentacji.
Podstawa prawna: art. 103 ust. 1 i art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876).

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
[Signature]
ZASTĘPCA Dyrektora WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:
1. Burmistrz Ścinawy
2.a/a.

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Zdrowia i Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
[Signature]
Kweliina Zygmunt

